

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

De pensioenregeling van Stichting Pensioenfonds ING (het Fonds) kent geen duurzame beleggingsdoelstelling. Het Fonds heeft wel ecologische en sociale kenmerken van de pensioenregeling gepromoot. Het Fonds heeft in het kader van het duurzaam beleggen beleid de volgende ecologische en sociale kenmerken gepromoot gedurende het afgelopen jaar:

1. Duurzaamheid meewegen bij het vaststellen van het beleggingsuniversum

Het Fonds heeft bij het vaststellen van het beleggingsuniversum minimale criteria gesteld op de duurzaamheidsthema's waar door de deelnemers de meeste waarde aan wordt gehecht. Voor staatsobligaties betekent dit dat conform het landenbeleid rekening is gehouden met de thema's mensenrechten, arbeidsrechten en (anti-) corruptie. Voor aandelen en bedrijfsobligaties houdt dit in dat conform het uitsluitingenbeleid rekening is gehouden met de thema's mensenrechten, arbeidsrechten, (anti-)corruptie, gezondheid, klimaat en milieu. Het Fonds heeft niet belegd in bedrijven en landen die niet voldoen aan deze minimale criteria. De naleving van dit kenmerk is gemeten met de eerste indicator in de volgende vraag.

2. Actief aandeelhouderschap

Het Fonds is de dialoog aangegaan met een selectie van bedrijven om gedragsverandering te bewerkstelligen. Dit wordt ook wel engagement genoemd. De naleving van dit kenmerk is gemeten met de tweede indicator in de volgende vraag.

3. Verlagen broeikasgasvoetafdruk

Het Fonds streeft ernaar om voor de beleggingen een langetermijn-broeikasgasneutraal pad aan te houden dat in overeenstemming is met de maximale opwarming van de aarde van 1,5 graden. Voor de wereldwijde aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuilles geldt een ruim 60% lagere uitstoot ten opzichte van de benchmark. De naleving van dit kenmerk is gemeten met de derde indicator in de volgende vraag.

4. Allocatie naar groene en sociale staatsobligaties

De gelden van groene en sociale obligaties worden aangewend om negatieve sociale en milieu-effecten te verminderen en/of positieve sociale en milieu-effecten te bewerkstelligen. Binnen de twee grootste mandaten ('LDI-mandaten') van het Fonds is tijdens de referentieperiode belegd in groene en sociale obligaties. De naleving van dit kenmerk is gemeten met de vierde indicator in de volgende vraag.

5. Verbeteren duurzaamheidsprofiel vastgoed

Via de organisatie Global Real Estate Sustainability Benchmark ('GRESB') ontvangt het Fonds informatie over het duurzaamheidsprofiel van de niet-beursgenoteerde vastgoedbeleggingen. De naleving van dit kenmerk is gemeten met de vijfde indicator in de volgende vraag.

INHOUDSOPGAVE

KERNCIJFERS

VOORWOORD

PROFIEL VAN HET FONDS

BESTUURSVERSLAG

VERSLAG NIET-UITVOEREND
BESTUURDERS

OORDEEL
VERANTWOORDINGSORGAAN

JAARREKENING

OVERIGE GEGEVENS

BIJLAGEN

[SFDR-bijlage](#)

[Begrippen en afkortingen](#)

Duurzaamheidsindicatoren meten hoe de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot, worden verwezenlijkt.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

Indicator	2023
1. Aantal beleggingen in ondernemingen en landen die niet zijn opgenomen in het beleggingsuniversum	Aantal uitgesloten ondernemingen: 9.694 Aantal uitgesloten landen: 87 Het Fonds heeft geen schending gehad van het uitsluitingenbeleid.
2. Aantal ondernemingen waarmee engagement gesprekken zijn gevoerd	Namens het Fonds zijn met 209 ondernemingen dialogen gevoerd.
3. CO ₂ -uitstoot van de aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuille	De CO ₂ -uitstoot van de aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuille bedraagt 149.251,55 ton CO ₂ e. Dit betreft de scope 1- en scope 2-uitstoot.
4. Gewicht van de groene en sociale obligaties in de staatsobligatieportefeuille	Het gewicht van de groene en sociale obligaties in de staatsobligatieportefeuille per einde 2023 is 10,9%.
5. GRESB-score van de vastgoedportefeuille	Het percentage van de vastgoedportefoliowaarde dat ten minste een 4-sterren rating GRESB heeft, is 53,2%.

...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

Dit gedeelte is nog niet van toepassing. 2023 is het eerste jaar waarover op deze wijze verslag wordt gedaan.

Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?

Niet van toepassing. De pensioenregeling promoot alleen E/S-kenmerken. Er is geen minimum aandeel in duurzame beleggingen in het kader van SFDR vastgesteld.

Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan, geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?

Niet van toepassing.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

Niet van toepassing.

Waren de duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten?
Details:

INHOUDSOPGAVE

KERNCIJFERS

VOORWOORD

PROFIEL VAN HET FONDS

BESTUURSVERSLAG

VERSLAG NIET-UITVOEREND BESTUURDERS

OORDEEL

VERANTWOORDINGSORGAAN

JAARREKENING

OVERIGE GEGEVENS

BIJLAGEN

SFDR-bijlage

Begrippen en afkortingen

De **belangrijkste ongunstige effecten** zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

In de EU-taxonomie is het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' vastgelegd. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke Uniecriteria.

Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstige afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Niet van toepassing.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

Het Fonds houdt sinds april 2023 rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren door middel van insluitingscriteria, het stembeleid, het voeren van engagement met ondernemingen en de CO₂-reductiedoelstelling. In de wetgeving zijn de belangrijkste ongunstige effecten van beleggingen op duurzaamheidsfactoren gedefinieerd. Dit betreft verschillende duurzaamheidsonderwerpen waaronder de CO₂-voetafdruk van ondernemingen, de genderdiversiteit van het bestuur van ondernemingen en de naleving van mensen- en arbeidsrechten door overheden en ondernemingen. We gebruiken de OESO-richtlijnen voor institutionele beleggers als leidraad bij de selectie, engagement en monitoring van onze beleggingen.

Op de website van Stichting Pensioenfonds ING is een verklaring gepubliceerd waarin meer informatie te vinden is over hoe rekening wordt gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten.

- INHOUDSOPGAVE
- KERNCIJFERS
- VOORWOORD
- PROFIEL VAN HET FONDS
- BESTUURSVERSLAG
- VERSLAG NIET-UITVOEREND BESTUURDERS
- ORDEEL VERANTWOORDINGSORGAAN
- JAARREKENING
- OVERIGE GEGEVENS
- BIJLAGEN**
 - SFDR-bijlage
 - Begrippen en afkortingen

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

De 15 grootste beleggingen per ultimo 2023 zijn:

De lijst bevat de beleggingen die het **grootste aandeel beleggingen** van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 01-01-2023 tot 31-12-2023

Grootste beleggingen	Sector	% activa	Land
French Republic Government Bond OAT	Staatsobligaties	19,11%	Frankrijk
Bundesrepublik Deutschland Bundesanleihe	Staatsobligaties	15,16%	Duitsland
Netherlands Government Bond	Staatsobligaties	6,89%	Nederland
Republic of Austria Government Bond	Staatsobligaties	3,26%	Oostenrijk
European Union	Staatsobligaties	3,01%	Multi-nationale regio
United States Treasury Inflation Indexed	Staatsobligaties	1,98%	Verenigde Staten
Kingdom of Belgium Inflation Linked Bond	Staatsobligaties	1,80%	België
European Financial Stability Facility	Staatsobligaties	1,77%	Multi-nationale regio
European Investment Bank	Staatsobligaties	0,82%	Multi-nationale regio
State of North Rhine-Westphalia Germany	Staatsobligaties	0,56%	Duitsland
Eurex 2 Year Euro SCHATZ Future	Derivaten	0,56%	Duitsland
BNG Bank NV	Staatsobligaties	0,43%	Nederland
Deutsche Global Liquidity Series plc - M	Vastrentende waarden	0,39%	Globale regio
HSBC Global Liquidity Funds plc - Euro L	Fonds	0,38%	Globale regio
Finland Government Bond	Staatsobligaties	0,38%	Finland

INHOUDSOPGAVE

KERNCIJFERS

VOORWOORD

PROFIEL VAN HET FONDS

BESTUURSVERSLAG

VERSLAG NIET-UITVOEREND BESTUURDERS

OORDEEL VERANTWOORDINGSORGAAN

JAARREKENING

OVERIGE GEGEVENS

BIJLAGEN

[SFDR-bijlage](#)

Begrippen en afkortingen

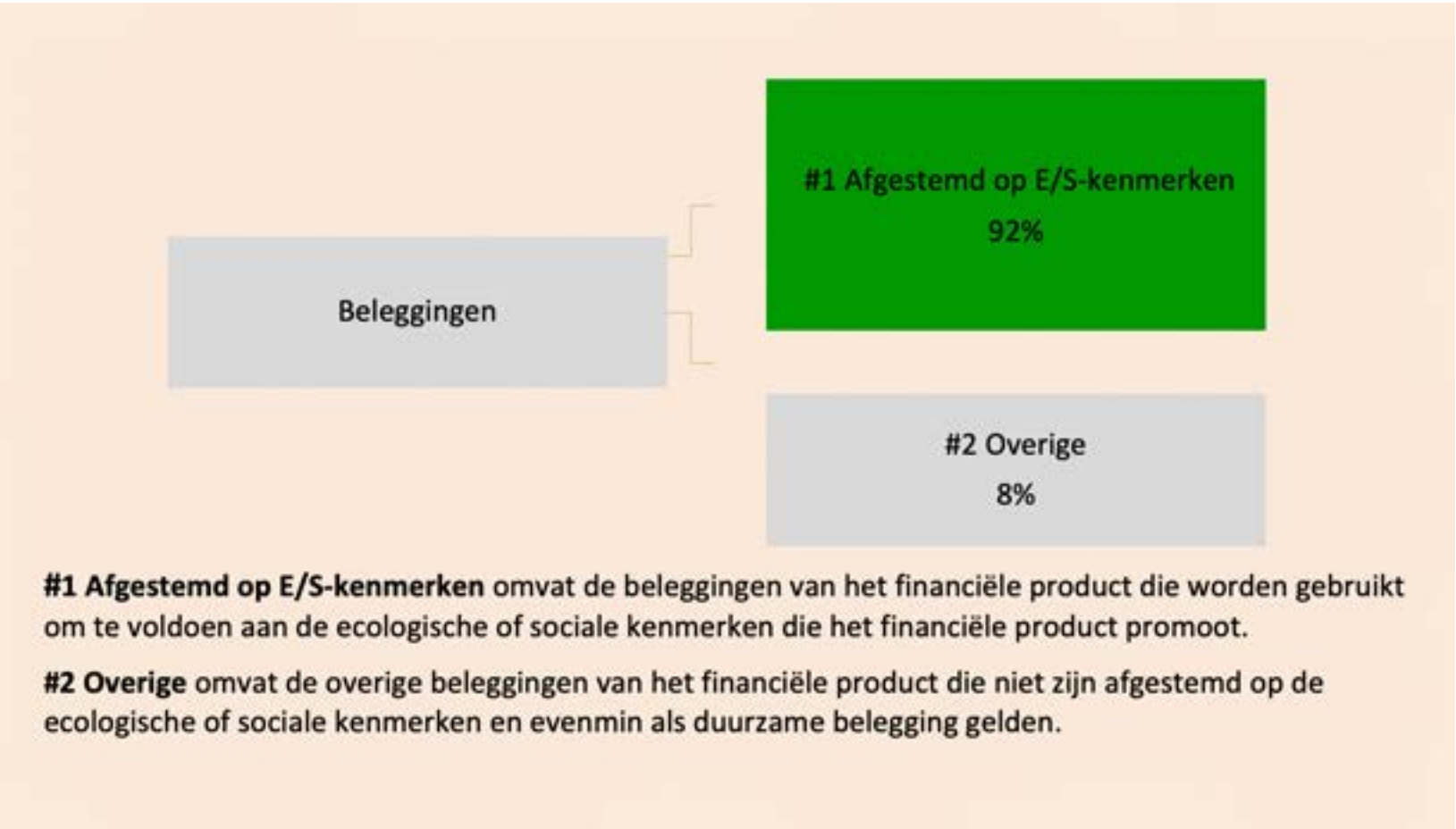
Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

Het Fonds promootte in het afgelopen jaar ecologische en sociale kenmerken zonder dat het een duurzame beleggingsdoelstelling nastreefde. Het Fonds kende geen minimumallocatie naar duurzame beleggingen in de zin van SFDR of naar beleggingen in ecologisch duurzame activiteiten in de zin van de Taxonomieverordening.

Het grootste deel van de beleggingen van het Fonds (92%) was afgestemd op ecologische en sociale kenmerken. Deze beleggingen hadden betrekking op aandelen, bedrijfsobligaties, vastgoed en staatsobligaties. De overige beleggingen waren niet afgestemd op deze kenmerken en zijn belegd in derivaten, hypotheke, landbouwgrond, private equity en liquide middelen (treasury). Daarvoor golden geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	Gewicht
Overheid	57,49%
Vastgoed	11,45%
Financiële instellingen	9,54%
Hypotheke	6,09%

INHOUDSOPGAVE

KERNCIJFERS

VOORWOORD

PROFIEL VAN HET FONDS

BESTUURSVERSLAG

VERSLAG NIET-UITVOEREND
BESTUURDERS

OORDEEL
VERANTWOORDINGSORGAAN

JAARREKENING

OVERIGE GEGEVENS

BIJLAGEN

SFDR-bijlage

Begrippen en afkortingen

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeven.

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissie-niveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

Sector	Gewicht
Informatietechnologie	2,69%
Gezondheidszorg	2,20%
Overige	2,36%
Industrie	2,00%
Communicatie services	1,90%
Consumentengoederen	1,62%
Luxe consumentengoederen	1,36%
Nutsvoorzieningen	0,61%
Materialen	0,51%
Energie	0,18%

Bovenstaande sectoren zijn gebaseerd op GICS met daarbij toevoegingen voor specifieke beleggingen (bijvoorbeeld overheid, hypotheek). In de categorie ‘overige’ zijn beleggingen in private equity en contanten opgenomen.

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de beleggingen (exclusief staatsobligaties) was 1,73% afgestemd op een van de zes ecologische doelstellingen van de EU-taxonomie op basis van de omzet van de onderliggende beleggingen.

De afstemming van beleggingen op de EU-taxonomie is niet onderworpen aan een betrouwbaarheidsverklaring van een accountant of een toetsing door derden.

Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen¹?

☒ Ja:

☒ In fossiel gas ☒ In kernenergie

☐ Nee

¹ Activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van de klimaatverandering (‘klimaatmitigatie’) en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie – zie de toelichting in de linkermarge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgesteld in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

INHOUDSOPGAVE

KERNCIJFERS

VOORWOORD

PROFIEL VAN HET FONDS

BESTUURSVERSLAG

VERSLAG NIET-UITVOEREND BESTUURDERS

OORDEEL VERANTWOORDINGSORGAAN

JAARREKENING

OVERIGE GEGEVENS

BIJLAGEN

[SFDR-bijlage](#)

Begrippen en afkortingen

INHOUDSOPGAVE

KERNCIJFERS

VOORWOORD

PROFIEL VAN HET FONDS

BESTUURSVERSLAG

VERSLAG NIET-UITVOEREND
BESTUURDERS

OORDEEL
VERANTWOORDINGSORGAAN

JAARREKENING

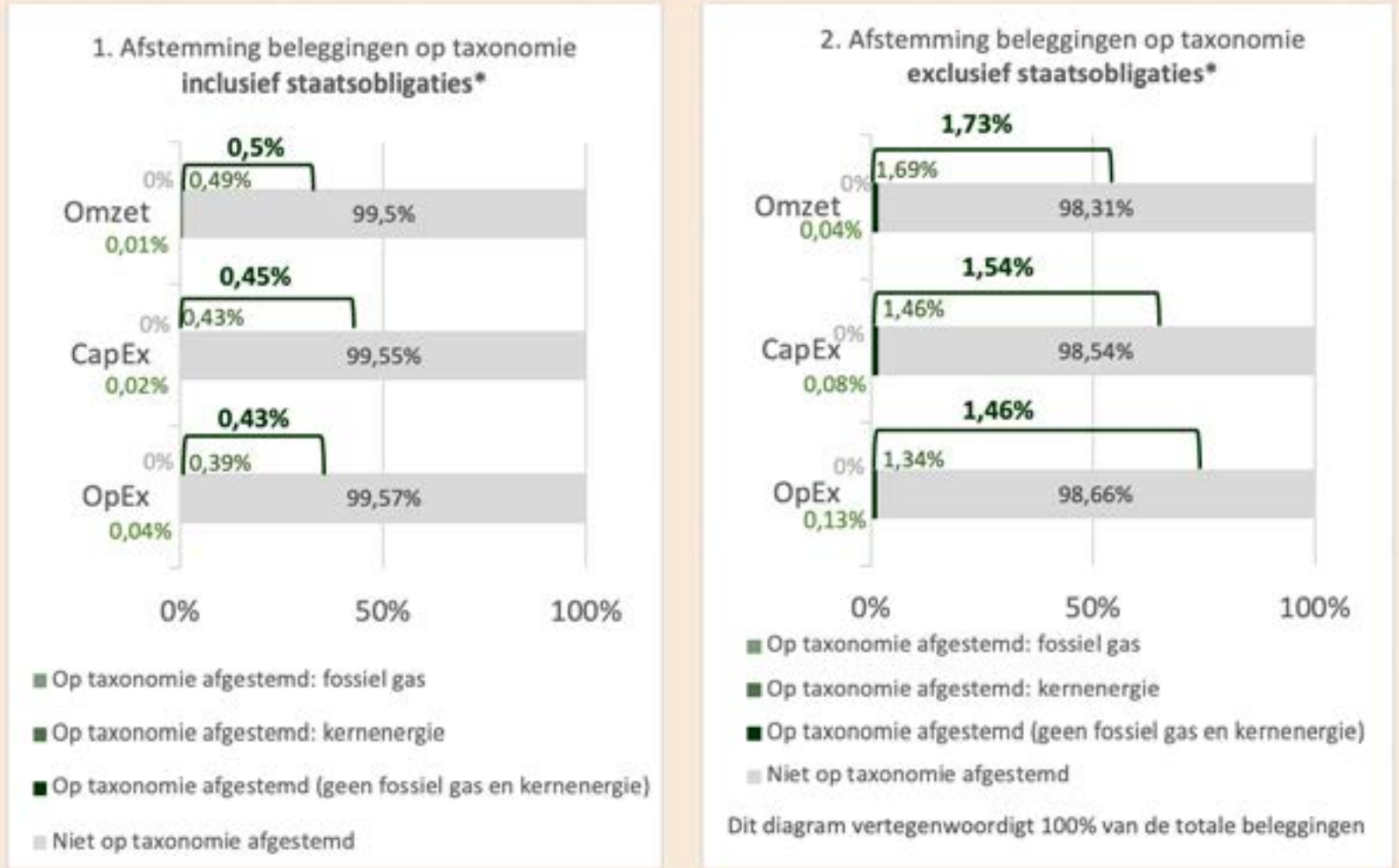
OVERIGE GEGEVENS

BIJLAGEN

SFDR-bijlage

Begrippen en afkortingen

De onderstaande diagrammen geven in het groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

* In deze diagrammen omvat 'staatsobligaties' alle blootstellingen aan overheden.

- Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?
In de portefeuille is 0,02% van de beleggingen in transitieactiviteiten en 0,33% in faciliterende activiteiten gedaan.
- Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?
Dit gedeelte is nog niet van toepassing. Deze rapportage is voor het eerst opgesteld voor het afgelopen jaar.

zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

Niet van toepassing. Het Fonds heeft zich gedurende de referentieperiode niet gecommitteerd aan duurzame beleggingen

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Niet van toepassing. Het Fonds heeft zich gedurende de referentieperiode niet gecommitteerd aan duurzame beleggingen.

Welke beleggingen zijn opgenomen in ‘overige’? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die zijn opgenomen in ‘overige’ waren beleggingen in derivaten, hypotheek, landbouwgrond, private equity en liquide middelen. Daarvoor golden geen ecologische of sociale minimumwaarborgen. Derivaten zijn gebruikt om grote financiële risico’s mee af te dekken en voor efficiënt portefeuillebeheer. Liquide middelen zijn gebruikt om aan verplichtingen omtrent de pensioenuitkeringen te kunnen voldoen

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

In het afgelopen jaar hebben zich de volgende ontwikkelingen voorgedaan ten aanzien van duurzaamheid:

- Eind 2023 is de minimale allocatie naar groene en sociale obligaties binnen de LDI-portefeuille verhoogd van 8% naar 10%.
- Het Fonds heeft de uitsluitingenlijst twee keer geactualiseerd.
- Het Fonds heeft haar criteria om controversiële landen te selecteren aangescherpt.
- Het Fonds heeft het beoordelingsbeleid voor praktijken op het gebied van goed bestuur geïmplementeerd en heeft als gevolg daarvan haar criteria om ondernemingen te selecteren aangescherpt.
- Het Fonds heeft het afgelopen jaar het beleggingsuniversum nader gedefinieerd voor aandelen en bedrijfsobligaties met betrekking tot de fossiele brandstofindustrie. De criteria sluiten nu aan met de Europese benchmarkwetgeving inzake Paris aligned benchmarks.
- De actieve externe vermogensbeheerders worden jaarlijks gemonitord over hun aanpak op het gebied van de integratie van duurzaamheid in de beleggingsbeslissingen.

INHOUDSOPGAVE

KERNCIJFERS

VOORWOORD

PROFIEL VAN HET FONDS

BESTUURSVERSLAG

VERSLAG NIET-UITVOEREND BESTUURDERS

OORDEEL VERANTWOORDINGSORGAAN

JAARREKENING

OVERIGE GEGEVENS

BIJLAGEN

[SFDR-bijlage](#)

Begrippen en afkortingen

